

Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)

De Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) is een gegevensbank bij de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie waarin alle basisgegevens van ondernemingen en hun vestigingseenheden zijn opgeslagen aan de hand van een uniek ondernemingsnummer. De KBO beoogt de administratieve procedures voor ondernemingen te vereenvoudigen dankzij een éénmalige gegevensinzameling en een doeltreffender organisatie van de overheidsdiensten. De beheersdienst KBO, een dienst binnen de stafdienst ICT van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, bewaart de gegevens, stelt ze open en bewaakt de kwaliteit ervan.

Het Rekenhof voerde een audit uit bij de KBO en stelde daarbij twee onderzoeksvragen.

1. Waarborgt het institutioneel en organisatorisch kader de kwaliteit van de werking van de KBO?
2. Realiseert de KBO de vooropgezette doelstellingen?

In antwoord op de eerste onderzoeksvraag stelt het Rekenhof vast dat het organisatorisch en institutioneel kader alsnog niet voldoende garanties biedt voor een kwaliteitsvolle werking van de KBO.

Afhankelijk van de verrichting, de rechtsvorm en de activiteiten moeten de ondernemingen verschillende organisaties (zogenoemde initiatoren) contacteren om gegevens in te voeren, wat complex is. De beheersdienst heeft nauwelijks de bevoegdheid om deze initiatoren te evalueren en beschikt niet over instrumenten om hun werking bij te sturen.

De regelgeving definieert strikt welke gegevens er in de KBO zitten en wie ze invoert en rechtzet. Beter zou zijn dat alleen de principes in de wet worden ingeschreven en de praktische afspraken en verantwoordelijkheden met gegevensbeheerders en initiatoren in overeenkomsten worden opgenomen. Een dergelijke soepelere reglementering biedt de beheersdienst meer ruimte om de organisatie van de KBO en de kwaliteit van de gegevens te verbeteren.

De elektronische invoertoepassingen worden nog te weinig gebruikt. Het Rekenhof beveelt aan ze maximaal te ontwikkelen en het gebruik ervan te stimuleren of zelfs te verplichten, bijvoorbeeld eDepot door de notarissen. Elektronische toepassingen veroorzaken echter ook een hoger risico inzake kwaliteit van die gegevens. De beheersdienst moet samen met de gegevensbeheerders en initiatoren onderzoeken in welke mate gegevens in de KBO moeten worden geregistreerd en/of aanvullend gecontroleerd. Het Rekenhof vraagt ook te onderzoeken in welke mate belemmeringen voor de tijdige en correcte invoer van informatie in de KBO, o.m. de registratiekosten die ondernemingen moeten betalen, kunnen worden verminderd.

Overheidsdiensten weten niet dat ze fouten in de KBO moeten melden en verklaren dat de procedure hiervoor onbekend, onduidelijk of tijdrovend is. De beheersdienst registreert de fouten die hij zelf behandelt adequaat en volgt ze ook op, maar doet dit niet voor de fouten die andere

initiatoren moeten oplossen. Inzicht in de omvang, aard en behandeling van foute gegevens ontbreekt nu grotendeels.

De beheersdienst heeft verschillende acties uitgevoerd om de kwaliteit te verbeteren, in samenwerking met initiatoren. Deze acties hebben het nodige effect en moeten worden voortgezet in overleg met de gegevensbeheerders, de initiatoren en de gebruikers. De nodige middelen moeten hiervoor wel ter beschikking zijn.

De ondernemingen moeten op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de gegevens in de KBO worden gewezen. De ondernemer staat in voor de gevolgen als gegevens niet, laattijdig of foutief worden ingevoerd. Als hij niet ingaat op de vraag tot correctie en de KBO dat ambtshalve zelf moet doen, moet ze de bestaande sancties effectief toepassen. Een koninklijk besluit met de regels voor ambtshalve inschrijving en wijziging moet nog worden uitgewerkt.

Als antwoord op de tweede onderzoeksvraag besluit het Rekenhof dat de doelstellingen van administratieve vereenvoudiging voor de ondernemingen, het efficiënter maken van overheidsdiensten en de bevordering van het gebruik en hergebruik van overheidsinformatie gedeeltelijk worden bereikt.

De audit toont aan dat de federale en regionale overheidsdiensten en –instellingen heel wat alternatieve informatiebronnen gebruiken, omdat de informatie niet tijdig of volledig in de KBO ter beschikking is.

Een overheidsdienst mag aan een onderneming geen gegevens vragen die al in de KBO zitten. Dat only-onceprincipe is zeer moeilijk te handhaven. De administratieve last voor de ondernemingen is dankzij de KBO verminderd, maar niet volledig weggenomen. Voor een stuk is dit de verantwoordelijkheid van de ondernemingen zelf. Als zij hun gegevens in de KBO niet laten overeenstemmen met de werkelijkheid, kunnen de overheidsdiensten het only-onceprincipe niet toepassen en moeten ze de ondernemingen bevragen.

Om het gebruik van de KBO-gegevens te bevorderen heeft de beheersdienst heel wat toepassingen ontwikkeld om ze te ontsluiten voor de verschillende gebruikers. Er werd vooral gewerkt aan publieke toepassingen. Op de webtoepassing Public Search na is het gebruik meestal zeer beperkt. Dat kan liggen aan de beperkte bekendheid ervan, aan de beperkte inhoud, de wijze van consulteren of het betaalbaar stellen van sommige gegevens. Ook de toepassingen voor de overheidsdiensten en het nut voor hun eigen organisatie zijn te weinig bekend. De ondersteuning vanuit de beheersdienst KBO wordt algemeen als zeer goed beschouwd.

De beheersdienst moet nagaan in welke mate zowel de toepassingen voor overheidsdiensten als publieke toepassingen moeten worden verbeterd of aangepast. Hij moet de ondernemingen en alle gebruikers beter inlichten over de inhoud, de toepassingen en de voordelen van de KBO. Ook de rol die de gebruikers kunnen spelen om de kwaliteit van de KBO te verbeteren moet in de verf worden gezet. Meer bepaald moeten de overheidsdiensten worden gewezen op het only-onceprincipe en op de verplichting fouten te melden.